

Naar een lagere BSA-drempel: 40 studiepunten

D66-minister Van Engelshoven wil aan het Parlement voorstellen de BSA-drempel in de propedeuse te verlagen (OCW 3/9/2018a).¹ Zij wil dat eerstejaarsstudenten hun studie mogen vervolgen, als ze in hun eerste verblijfsjaar minimaal veertig van de zestig studiepunten halen. Verder gaat het als vanouds: bij minder dan veertig punten krijgen ze (behoudens persoonlijke omstandigheden) een negatief Bindend StudieAdvies: ze moeten vertrekken omdat ze ongeschikt worden geacht voor de gekozen opleiding.

Momenteel wordt de lat door de universiteiten en hogescholen hoger gelegd: ergens tussen de 45 en 60 studiepunten (NOS 3/9/2018).² Eerstejaarsstudenten krijgen alleen dispensatie als ze vertraagd zijn geraakt door ziekte, zwangerschap, functiebeperking, familieomstandigheden of bestuurlijke verplichtingen (Uitvoeringsbesluit WHW 2008).³ De minister voert de volgende argumenten tegen de huidige, hoge selectie-drempels aan (OCW 3/9/2018a, 3/9/2018b):^{1,4}

- a) ze maken dat geschikte studenten ten onrechte worden heengezonden;*
- b) ze werpen onnodige barrières op waardoor geschikte studenten worden afgeschrikt;*
- c) ze mikken op excellentie ten koste van toegankelijkheid en diversiteit;*
- d) ze ontnemen gelijke kansen aan kwetsbare categorieën studenten die wel de nodige capaciteiten hebben (bv. eerstegeneratiestudenten, wier ouders geen hoger onderwijs genoten hebben);*
- e) ze benadelen laatbloeiërs en studenten die wat meer tijd nodig hebben om zich aan te passen aan hun nieuwe leven als student;*
- f) ze leiden tot overbelasting (te grote werkdruk) en te grote psychische druk bij studenten, en ze belemmeren daarmee tevens hun bredere (ook extracurriculaire) ontwikkeling.*

We kunnen het eerstgenoemde argument (a) als volgt adstrueren: de huidige, hoge BSA-drempels zijn onverenigbaar met de hoge studielast die door de wetgever is voorgeschreven. In de wet is niet alleen vastgelegd dat de omvang van het eerstejaarsprogramma 60 studiepunten is, maar ook dat elke studiepunt ongeveer 28 werkuren moet kosten voor de mediane student. De opleiders zijn dus wettelijk verplicht tussen begin september en begin juli een jaarprogramma in te richten met een studielast van 1680 uur voor die normstudent (42 weken van veertig uur). Maar deze wettelijke studielast is gebaseerd op het uitgangspunt dat 50% van de aankomende studenten, waaronder geschikten én ongeschikten, méér dan 42 veertigurige werkweken nodig heeft om de propedeuse te doorlopen (ten gevolge van een lager beginniveau, lagere begaafdheid, lagere taalvaardigheid Nederlands en/of Engels, et cetera). Bovendien gaat de wetgever ervan uit dat lang niet iedere aankomende student bij machte is veertig uur per week te studeren. Dat moge blijken uit het feit dat de wetgever het niet nodig heeft gevonden om de persoonlijke omstandigheden van student-ondernemers, werkstudenten, studerende moeders, mantelzorgers, etc. etc. als grond voor BSA-dispensatie te erkennen.

Indien een zeker percentage van de geschikte studenten studieovertraging dreigt op te lopen doordat ze, vergeleken met de normstudent, een hogere individuele studielast en/of een lagere belastbaarheid hebben, zouden ze dat misschien kunnen oplossen door, tussen begin september en eind augustus, een groter aantal weken (52 i.p.v. 42 weken) in te zetten om propedeutische studiepunten te vergaren. Met deze tien weken extra zouden ze een heel eind kunnen komen op voorwaarde dat het onderwijs- en tentamenprogramma aan hun studietempo zou worden aangepast en dus evenwichtig over die 52 weken zou worden uitgesmeerd. Maar in de praktijk wordt deze voorwaarde in geen deele vervuld. Veeleer worden hun allerlei belemmeringen in de weg gelegd als ze het reguliere programma van begin september tot begin juli niet kunnen bijbenen. En in de zomervakantie kunnen geen bijspijkercursussen en herkansingtentamens worden georganiseerd, want die periode is gewoonlijk gereserveerd voor de ambtelijke BSA-procedures.

De ministeriële stelling dat, bij het toepassen van BSA-drempels boven de 40 studiepunten, te veel geschikte eerstejaarsstudenten ten onrechte zullen worden heengezonden, is dus alleszins gegrond.

Wes Holleman

weblog onderwijs 4-9-2018

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/nieuws/2018/09/03/van-engelshoven-stelt-paal-en-perk-aan-bindend-studieadvies>

² <https://nos.nl/op3/artikel/2248791-hoe-het-bindend-studieadvies-steeds-dwingender-werd.html>

³ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006152/2018-09-01#Hoofdstuk2>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/toespraken/2018/09/03/toespraak-minister-van-engelshoven-bij-de-opening-academisch-jaar-aan-tilburg-university>